Orquestra Simfònica Sant Cugat

Diari del Concert

Diumenge 27 de gener de 2008 **N. 25**

El públic s'endú les melodies de "La rosa del azafrán" més enllà del Teatre-Auditori Sant Cugat

Una desena de solistes, el Cor Amics de l'Òpera de Sabadell, l'Esbart Egarenc i l'Orquestra Simfònica Sant Cugat interpreten una de les sarsueles més populars de Jacinto Guerrero.

La sarsuela i l'òpera són dos gèneres musicals germans habituals al Teatre-Auditori Sant Cugat. L'Orquestra Simfònica Sant Cugat i el Cor Amics de l'Òpera de Sabadell, que van interpretar ara fa un any la sarsuela "Cançó d'amor i de guerra", de Rafael Martínez Valls, ens han ofert avui "La rosa del azafrán", de Jacinto Guerrero. Es tracta d'una de les sarsueles més populars, d'alegres melodies, que uns quants assistents recorden després del concert i probablement cantaran mentalment a casa, quan passegin pel carrer, viatgin en tren o treballin en silenci. I és que tot concert té un caràcter efímer però el record de la música que s'hi ha interpretat el prolonga en el temps, com si continués sonant sense director ni cantants ni instrumentistes.

Deu solistes han interpretat "La rosa del azafrán": Carmen Aparicio (Sagrario), Marta Valero (Catalina), Carles Daza (Juan Pedro), Carles Ortiz (Moniquito), Marc Sala (pastor), Júlia Lora (La Custodia), Jesús Milà (Carracuca), Sergi Cuevas (Miguel), Laura Obradors (Lorenza) i Esperança Vergés (La Dominica). El tenor Carles Ortiz té una doble participació en aquest muntage, ja que a més de cantant n'és el director d'escena. El responsable del disseny d'escenografia ha estat Jordi Galobart. També hi han participat els ballarins de l'Esbart Egarenc. El concert ha estat dirigit per Daniel Martínez, músic nascut a València que treballa habitualment amb les orquestres RCM Sinfonietta, RCM Orquestra i RCM Symphony. Daniel Martínez ha dirigit, per al Cicle Òpera a Catalunya, que organitza l'Associació Amics de l'Òpera de Sabadell, les obres "Roméo et Juliette", "Le nozze di Figaro", "Luisa Fernanda", "La flauta màgica" i "La Cenerentola".

"**L**a rosa del azafrán" -història d'amor, situada a la Manxa, entre personatges de diferents classes socials: Sagrario, la senyora de la finca, i Juan Pedro, un simple masover- va ser estrenada el 1930 al Teatro Calderón de Madrid. El llibret d'aquesta sarsuela és de Federico Romero i Guillermo Fernández-Shaw. "S'hi combina una música que té un aire molt popular amb parts d'un gran lirisme, com els duos que interpreten els dos grans protagonistes", afirma el director musical, Daniel Martínez, al "Diari del concert".

Aquesta és la quarta representació que els Amics de l'Òpera de Sabadell fan de "La rosa del azafrán". Anteriorment s'ha representat, amb l'Orquestra Simfònica del Vallès, al teatre La Faràndula de Sabadell i al teatre Atrium Viladecans.

Jacinto Guerrero (1895-1951)

Nascut a Ajofrín (Toledo), Jacinto Guerrero (1895-1951) ja tocava durant la seva infantesa el bombo i els platerets a la banda de música que dirigia el seu pare, el qual va contractar algunes companyies de sarsuela, que el petit Jacinto escoltava amb molta atenció. A Madrid, Jacinto Guerrero va tocar en diferents orquestres, va ser regidor de l'Ajuntament de la capital d'Espanya i responsable de la banda municipal d'aquesta ciutat, i president de la Societat d'Autors. Va compondre la música de la primera pel·lícula de dibuixos animats espanyola, "Garbancito de la Mancha" (1945). D'entre les seves sarsueles més populars, cal destacar "Los Gavilanes" (1923), " El huésped del Sevillano" (1926) i també "La rosa del azafrán" (1930), que es va representar a Madrid centenars de vegades, a diversos punts d'Espanya i també d'Amèrica (a Argentina va ser molt ben acollida).

Imatge de la primera part del concert d'aquest vespre.

El barítion Carles Daza (Juan Pedro) i la soprano Carmen Aparicio (Sagrario).

FOTO: JORDI GARCIA

Proper concert de l'Orquestra al Teatre-Auditori: "Concert Màgic"

Els propers 15, 16 i 17 de febrer, l'Orquestra Simfònica Sant Cugat i el Mag Lari oferiran al Teatre-Auditori Sant Cugat el "Concert Màgic", un espectacle inèdit i innovador adreçat al públic familiar. L'Orquestra Simfònica Sant Cugat, dirigida per Josep Ferré, interpretarà, entre d'altres peces, un fragment de la simfonia número 6 "Pastoral" de Ludwig van Beethoven (1770-1827), "Ballet dels pollets dins la closca", de "Quadres d'una exposició", de M. Mussorgski (1839-1881), la dansa xinesa d'"El Trencanous", de P. I. Txaikovski (1840-1893), la dansa del foc, d'"El amor brujo" de Manuel de Falla (1876-1946), danses polovetsianes, d'"El Príncep Ígor", d'Alexander Borodin (1833-1887), "L'apenent de bruixot", de Paul Dukas (1865-1935), la marxa final de "Jazz suite" de Dimitri Xostakòvitx (1906-1975), la polca de la Torre Eiffel, de Francis Poulenc (1899-1963), amb dues trompetes solistes, "Jazz pizzicato" i "The typewriter", totes dues de Leroy Anderson (1908-1975), "La Pantera rosa", de Henry Mancini (1924-1994), la suite simfònica "Harry Potter", de John Williams (1932-) i "Raiders March" -de la pel·lícula "Indiana Jones"-, del mateix John Williams. El repertori de trucs del Mag Lari es manté, naturalment, en secret; el que és segur, però, és que n'hi haurà uns quants que no ha fet mai fins ara dalt d'un escenari, i encara menys amb una banda sonora excel·lent.

Mag Lari (Barcelona, 1973) va iniciar-se a la màgia professional l'any 1994 al Teatre Llantiol de Barcelona. Des d'aleshores ha recorregut nombrosos escenaris de Catalunya i l'Estat espanyol. Ha realitzat més de tres mil funcions destinades al seu públic predilecte, el familiar. Ha protagonitzat diversos programes de màgia a TV3. Els espectacles que ha estrenat són "La Màgia de Mag Lari & Secundina" (1994), "Màgic 70" (1997), "Màgiacadabra" (1998), "Increïble" (2000), "Estrelles de la Màgia" (2002), "Millennium" (2004) i "Secrets" (2007).

Els músics

Els músics que han interpretat el concert d'avui són:

Itziar Aguirre Rodríguez, Oscar Bas i Forner, Jean Claude Berçot, Julià Borràs i Querol, Estela Briceño Mezquita, David Calvet Amaro, Anna Calvo Turull, Francesc Castillo Martínez, Ignasi Corella Solé, Teresa Espuny Pujol, Jordi Garcia Navarro, Margalida Gual Frau, Sara Guri Casallachs, Geert Hendrik Krosenbrink, Yayoi Kagoshima, Momo Ko Furukawa, Beatriz Lizarte Martin, Jairo Londoño Valencia, Lluís Martínez Martínez, Sergi Mauro Menchén, Enric Mestre Gras, Nerea de Miguel Ramos, Josep Mira i Olcina, Meritxell Nicolau Teixidó, Judith Ortega Larriba, Eva Panyella Callao, Javier Pocovi, Carles Rambla Tió, Artur Regada Matas, Sebastià Rio Serracarabasa, Ofelia Roca Bonnin, Toni Rocosa Girbau, Juan Rodríguez Poveda, Cristina Romaní Quinto, Mayte Santos Pérez, Matthew Simon, Paula Sirvent Raga, Marina Surnacheva, Maria Ugarte López-Herce i Pau Valls Teixidó.

Director: Josep Ferré.
Administració: Roser Adeva, M. dels Àngels Espert i Isabel Sorando.
Imatge corporativa: Violeta Ferré
Regidor: Joan Berlanga.

La rosa del azafrán, un clàssic de la sarsuela del segle XX

La rosa del azafrán és un clàssic de la sarsuela del segle XX. Va ser una obra central de la producció del compositor Jacinto Guerrero (Ajofrín, Toledo, 1895-Madrid, 1951), que havia estat deixeble de Conrado del Campo i del músic català Lluís Ferré i Domènec (1882-1936), mestre del cor de la catedral de Toledo on Guerrero va iniciar els seus estudis de música.

Jacinto Guerrero va acabar sent músic de l'orquestra del Teatro Apolo de Madrid i més tard en va ser el director. Però el 1929 aquest teatre del carrer d'Alcalá, tan estimat dels madrilenys (en deien "la catedral del género lírico"), va ser enderrocat per construir-hi un edifici bancari. Com a compensació per a Jacinto Guerrero i la seva orquestra, l'editora discogràfica Columbia va contractar-los a tots perquè enregistressin la nova creació del mestre Guerrero, que s'havia estrenat al Teatro Calderón de Madrid el març de 1930. Curiosament, en el repartiment d'aquest enregistrament hi figurava en el paper de Sagrario una aristòcrata, la comtessa de Sclàfani, al costat del ja eminentíssim barítion Marcos Redondo.

L'argument de *La rosa del azafrán*, escrit en col·laboració entre Federico Romero i Guillermo Fernández-Shaw, uns habituals del gènere, va ser ambientat en un poble de la Manxa no precisat. S'hi recullen amb una certa habilitat les característiques rurals de la zona, que inclouen la religiositat tradicional, que per una banda fa que Sagrario no vulgui deixar passar la nit sota el mateix sostre a dos possibles enamorats com Catalina i Juan Pedro, i que un dels personatges, el tenor còmic Moniquito, sigui un *santero*, dedicat al culte rural a Sant Roc (en custodia fins i tot una imatge en una ermita), motiu pel qual se li atribueixen capacitats curatives que no té per enlloc. En el poble, Sagrario és la propietària de conreus de molt valor, entre els quals, a més del blat, hi ha la planta que produeix l'anomenada "rosa del safrà", una planta liliàcia que fa una flor de color morat de la qual s'aprofiten els pistils que, assecats, són un condiment molt valorat; encara que pesa poc, el safrà així recollit és un dels productes agrícoles més cars del món.

Sagrario (mezzosoprano) és la típica propietària rural, profundament religiosa, i que no s'ha casat mai perquè socialment és molt per damunt dels homes que la rodegen. Quan arriba de fora Juan Pedro (barítion), que inicialment està iniciant una relació encara molt tènue amb Catalina (soprano), una de les minyonetes de la casa, Sagrario no permet que ell es quedi a dormir a la casa (tot i que ve de fora i no té allotjament) pels escrúpols morals que ja s'han apuntat més amunt; després és la pròpia Sagrario la qui se n'enamora, però pel mateix motiu tampoc no dóna allotjament al xicot. Catalina, intuint el que passa, decideix prescindir de Juan Pedro. Moniquito, el "santero" (tenor còmic), li anirà al darrera, però ella tampoc no el voldrà i a la fi es casarà amb un vidu que té cinc fills, però que li fa més peça, sobretot per la seguretat que li donarà com a espòs.

A la nit, Juan Pedro canta una cançó sota la finestra de la sala on Sagrario i les altres noies estan tallant ("mondando") les roses del safrà; desconfiada, Sagrario s'imagina que Juan Pedro es burla

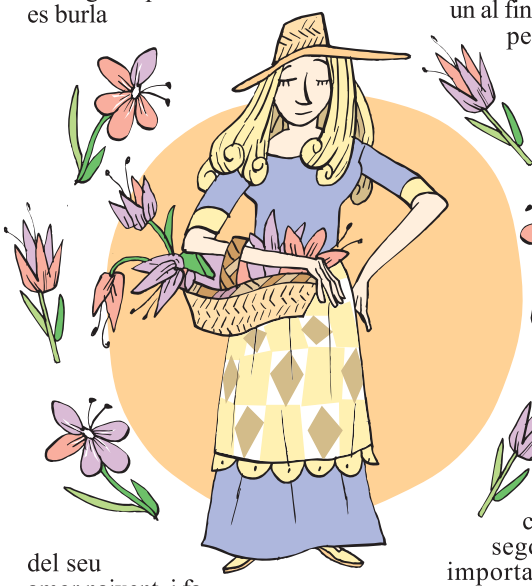

del seu amor naixent, i fa suspendre la feina. Uns mesos més tard Juan Pedro torna al poble; ha mort Gertrudis (personatge que no apareix, només se'n parla), la dona de Carracuca que no ha pogut ser guarida pel "santero" i ha deixat els seus cinc nens sense mare. Catalina serà la que es casarà amb el vidu. Mentrestant Custodia (soprano), una dona gran i sensata, decideix fer passar Juan Pedro com a fill d'un vell dement, don Generoso (tenor còmic), que havia malbaratat tota la seva fortuna intentant muntar tropes a favor dels carlins, i que ara es dedica a fer formar un grup de noiets que se'n riuen. Don Generoso creu que ha recuperat un fill, la mort del qual havia causat la seva demència. Així, ara, Juan Pedro ja no és un orfe sense família, sinó que pot aspirar a la mà de Sagrario, la qual accepta així el jove que ella estimava.

Aquesta sarsuela, com moltes altres, té com a protagonista masculí un barítion, i no un tenor: Juan Pedro té tres intervencions de gran relleu en la partitura, la primera de les quals quan arriba en escena ("Aunque soy forastero") amb alguns passatges de considerable dificultat (en un moment donat ha de fer tres cops seguits el sol agut, nota que en un barítion equival pràcticament al "do de pit" d'un tenor). La protagonista, Sagrario, té també intervencions importants en solitari (sobretot la romança del segon acte, "No me duele que se vaya…") i dos duos amb el barítion, un al final del primer acte i un altre per acabar l'obra. Catalina és la soprano còmica de l'obra i és la primera que té un número graciós i destacat, al començament del primer acte, quan canta amb malícia que "Aunque soy de la Mancha no mancho a nadie". Com és típic d'aquesta mena de personatges, té un duo còmic amb el tenor Moniquito. Hi ha també destacats números corals com la cançó d'*espigadores* del segon acte, amb Catalina, i importants parts parlades amb intervencions de molts personatges secundaris.

La rosa del azafrán, que es va estrenar a Barcelona una setmana després que a Madrid, ha estat sempre viva en el repertori i, a part de la dirigida pel propi Guerrero, n'hi ha dues més en CD i alguna més en LP.

Roger Alier

Toni Rocosa

Clarinetista de l'Orquestra

"Vaig escollir el clarinet perquè permet tocar diferents gèneres i estils musicals"

-Com va aficionar-se a la música i què el va portar a estudiar clarinet?

-Vaig entrar al món de la música tocant la tenora a la Cobla Ciutat de Cornellà. Més endavant em va interessar el clarinet perquè és un instrument que permet tocar diferents gèneres i estils musicals.

-Què és el més difícil del clarinet?

-El més difícil, com en la majoria d'instruments, és tenir un bon so i l'atac, sobretot quan es toca piano (als instruments de vent és especialment difícil tocar piano).

-Des de quan forma part de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat?

-Vaig estar-hi vinculat als seus inicis, a principis dels anys 90, quan era una formació petita i tots els músics eren estudiants, però en formo part des de l'any 1999.

-A més de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat, toca en altres formacions?

-Sí, actualment toco en el grup Estramp Jaç, que es caracteritza per la fusió de ritmes i sonoritats de la Mediterrània amb el jazz.

-També ha tocat en diverses formacions de música popular.

-He format part de la Cobla Ciutat de Cornellà, l'Orquestra Galana, la Principal del Metro, Casellas Sextet Folk, Quintet Fibonaci, Transardania i d'altres. I acompanyo al cantautor Miquel Pujadó en diversos espectacles i enregistraments discogràfics.

-Què té "La rosa del azafrán", la sarsuela que avui hem sentit, que hagi estat una de les més intrepretades des que es va estrenar, el 1930?

-Compleix els requisits de tota bona sarsuela. Ens transporta a la Meseta espanyola i té melodies alegres i fàcils de recordar. Els de la generació anterior a la meva la coneixen molt bé.

-Vostè també ha participat en alguns musicals de la companyia Dagoll Dagom, que tenen algunes similituds amb el muntage d'avui.

-Sí, vaig fer de clarinetista als espectacles " Flor de nit", i "Els Pirates". Efectivament són obres que tenen la mateixa funció que la sarsuela que avui em tocat.

Propers concerts de l'Orquestra

- **15, 16 i 17 de febrer.** *Concert Màgic.* **Orquestra Simfònica Sant Cugat i Mag Lari. Teatre-Auditori Sant Cugat.**
- **21 de febrer.** *Coser i cantar.* **Antònia Font i Solistes de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat. Teatre-Auditori Sant Cugat.**
- **23 d'abril.** *Concert de Sant Jordi.* **Teatre-Auditori Sant Cugat.**

Altres concerts

- **9 de febrer.** *Concert "Música per la solidaritat".* **Orquestra Simfònica Juvenil de Catalunya. Teatre-Auditori Sant Cugat.**

Programació del Teatre-Auditori

- **2 de febrer.** *Murmuris*, **de Glòria Rognoni. Femarec (teatre).**
- **3 de febrer.** *La història del petit sastre* **(espectacle familiar, teatre i música).**
- **8 de febrer.** *A la Toscana*, **de Sergi Belbel. Teatre Nacional de Catalunya (teatre).**
- **10 de febrer.** *Brahms&Stravinsky.* **Cor del Gran Teatre del Liceu (música).**
- **15, 16 i 17 de febrer.** *Concert Màgic.* **Orquestra Simfònica Sant Cugat i Mag Lari. Teatre-Auditori Sant Cugat (música).**
- **21 de febrer.** *Coser i cantar.* **Antònia Font i Solistes de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat (música).**

Patrocinador Fundador
Fundació Jesús Serra
Grup Catalana Occident
Boehringer Ingelheim
Ajuntament de SantCugat
Teatre Auditori Sant Cugat

SOCIS PROTECTORS:

Amat Finques
AUX VYD
Campmany Dona Home
Carnisseries Tubau
Avant Grup Autocars
Carré Mobles
Cebado de Carmen Martínez
Gràfiques Celler
Rotary Club Sant Cugat
Sacum
Ofinova
TMA

Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra
Generalitat de Catalunya Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Gestetner Total Document Solutions
ferrer

Orquestra Simfònica Sant Cugat

Número 25.
Dipòsit legal: B-50580-2003.

Edita: Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra.
Presidenta: Flora Puntos i Cabero

Membres de la Junta de l'Associació Orquestra Sant Cugat i del Patronat de la Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra: Josep Maria Ferré i Bofarull, Josep Ferré i Rovira, Josep Jové i Sotorres, Lutz Mittermüller, Francesc Puntos i Amorós, Flora Puntos i Cabero, Joaquim Sans i Oliveró, Ruffo Ventura i Aspas.

Carrer dels Marges, 25, local.
08172 SANT CUGAT DEL VALLÈS.
Tel. 93 589 31 93
Fax. 93 589 32 54

music@simfonica.cat
www.simfonica.cat
Direcció: Daniel Romaní.

Fotografia: Mané Espinosa.
Disseny gràfic: Isabel Núñez.
Il·lustració: Marta Balaguer.
Impressió: Gestetner.